

Y F I R L I T

yfir

þau málefni, sem borin hafa verið upp á alþingi
1847.

---

1. konúngleg frumvörp.

1. Frumvarp til opins bréfs um breytingu á þeim tíma, sem á Íslandi þarf til að eignast sveit, eptir 6. grein í reglugjörðinni 8. Janúar 1834 (Viðbætur *A.* bls. 1—4), bls. 17; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 113—135; ályktar-umræða bls. 151—155; álitsskjal þingsins bls. 193.
(Nefnd: sèra *Hannes Stephensen, Melsted, Jón Guðmundsson*; framsögumaður: sèra HANNES STEHPENSEN).
2. Frumvarp til tilskipunar um nýjan jarðadýrleika á Íslandi (Viðbætur *A.* bls. 5—15), bls. 17, 20; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 500—553; ályktar-umræðan bls. 634—657; álitsskjal þingsins bls. 823—826.
(Nefnd: sèra *Hannes Stephensen, Melsted, Þorvaldur Sívertsen, Jón Guðmundsson, Guttormur Vigfússon*; framsögumaður: MELSTED).
3. Frumvarp til veiðilaga á Íslandi (Viðbætur *A.* bls. 16—45), bls. 17, 25, 36; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 270—305; ályktar-umræða 332—353; álitsskjal þingsins bls. 839—842.
(Nefnd: *Jón Sigurðsson, Johnsen, Þorvaldur Sívertsen, Jón Guðmundsson, Jónassen*; framsögumaður: JOHNSEN).
4. Frumvarp til opins bréfs um það, hvernig endurgjalda skuli hinum konúnglega jarðabókarsjóð alþingiskostnaðinn og

VI

önnur þar viðriðin útgjöld (Viðhætir *A.* bls. 46—50), bls. 17—18; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 231—267; um breytingaratkvæði í málinu bls. 269—70, og bls. 305—307; ályktarumræða bls. 307—332; álitsskjal þingsins bls. 452—454.

(Nefnd: *Jón Sigurðsson, Jón Guðmundsson, sèra Hannes Stephensen, Melsted, Johnsen*; framsögumaður: MELSTED).

5. Frumvarp til opins bréfs um kostnað þann, sem leiðir af kjöri alþingismanna framvegis (Viðhætir *A.* bls. 51—55), bls. 18; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 72—84; ályktarumræða bls. 91—107; álitsskjal þingsins bls. 143.

(Nefnd: *Melsted, Jón Guðmundsson, Johnsen*; framsögumaður: JOHNSEN).

II. Konúnglegt álitsmál,

Um, hver af lágaboðum þeim, sem út hafa komið í Danmörku á árunum 1845—46 þækti ráðlegt, að lögleidd yrði á Íslandi, bls. 18; nefndarálit og undirbúnings-umræða bls. 353—370; ályktarumræða bls. 428—432; álitsskjal þingsins 553—558.

(Nefnd: *Melsted, Jónassen, Johnsen, Jón Sigurðsson, biskup Thordersen*; framsögumaður: MELSTED).

III. Þegnlégar uppástungur,

sem nefndir eru settar um og bænarskrár ritadar til konúngs.

1. **JÓN SIGURÐSSON:** uppástunga um læknaSKIPUN á Íslandi og spítala í Reykjavík. Inagángs-umræða bls. 19, 20, 23; nefndarálit meira hlútans bls. 559—581, minna hlútans bls. 581—592; undirbúnings-umræða bls. 592—634; ályktarumræða bls. 698—738; álitsskjal til konúngs bls. 828—831.

(Nefnd: *Thorstensen* (minni hlutinn); biskup *Thordersen, Jón Sigurðsson, Jón Guðmundsson, Johnsen* (meiri hlutinn); framsögumaður **JÓN SÆVADSSON**).

2. Uppástunga frá 13 prestum í Þórnesþingi, einnig frá Snæfellsnes- og Múlasýslunum sama efnis, um endurskoðan og umbót tilskip. 29. Maí 1744, 27. Maí 1746 og tveggja 3. Júní 1746, um húsaga, húsvitjanir, helgidagahöld og hjónabönd. Inngáangsumræða bls. 20—22, 24; nefndarálit

VII

og undirbúnings-umræða bls. 657—666; ályktar-umræða bls. 679—685, alitsskjal þingsins bls. 738—739.

(Nefnd: biskup *Thordersen*, *Melsted*, sèra *Arni Helgason*; framsögumaður: MELSTED).

3. *Jón Samsonsson*: Uppástunga úr Skagafjarðarsýslu um uppsiglingu Saudárkróks. Inngangsumræða bls. 22, nefndarálit og undirbúnings-umræða bls. 135—142; ályktarumræða bls. 175—176; álitsskjal þingsins bls. 191—192.

(Nefnd: sèra *Haldór Jónsson*, *Jón Samsonsson*, *Guðmundur Arnljótsson*; framsögumaður: sèra HALDÓR JÓNSSON).

4. Uppástungur frá Eyjafjarðar, Skagafjarðar, Stranda, Húnavatns, Suðurlingeyjar, Norðurmúla og Suðurmúlasýslum, um auglýsingu konunglegra frumvarpa fyrir fram. Inngangsumræða bls. 23—24, 26; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 176—189; ályktarumræða bls. 197—201; alitsskjal þingsins bls. 226—228.

(Nefnd: *Jón Sigurðsson*, sèra *Hannes Stephensen*, *Jón Guðmundsson*; framsögumaður: sèra HANNES STEPHENSEN).

5. Uppástungur frá Skaptafells, Stranda, Húnavatns, Eyjafjarðar, Suðurlingeyjar, Norðurlingeyjar, Norðurmúla og Suðurmúla - sýslum, um breytingu á skipun alþingis. Inngangsumræða bls. 25, 36; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 739—794; ályktarumræða bls. 794—823; alitsskjal þingsins bls. 832—835.

(Nefnd: *Jón Sigurðsson*, sèra *Hannes Stephensen*, *Melsted*, *Johnsen*, *Jón Guðmundsson*; framsögumaður: JÓN SIGURÐSSON).

6. Uppástungur frá Strandasýslu og Skagafjarðarsýslu um að aftaka uppboð konungsjarða til festugjalds og afgjalds. Inngangsumræða bls. 39—48(54—55); nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 387—416; ályktarumræða bls. 432—452; alitsskjal þingsins bls. 498—500.

(Nefnd: *Jón Samsonsson*, *Jón Guðmundsson*, *Jónassen*; framsögumaður: JÓN GUÐMUNDSSON).

7. *Jón Sigurðsson*: uppástunga um bókasafn handa alþingi. Inngangsumræða bls. 48—49; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 267—269; ályktarumræða bls. 305; alitsskjal þingsins bls. 386—387.

VIII

(Nefnd: *Melsted, Jón Sigurðsson, Johnsen*; framsögumaður: JÓN SIGURÐSSON).

8. Uppástunga úr Borgarfjarðarsýslu um aftöku mannlánanna eður um leyfi til að borga þau með 20 áln. Inngangsumræða bls. 55 — 58; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 370 — 386; ályktarumræða bls. 416 — 428; álitsskjal þingsins bls. 454 — 455.

(Nefnd: sèra *Hannes Stephensen, Melsted, Ásgeir Einarsson*; framsögumaður: sèra HANNES STEPHENSEN).

9. Þorgrímur Tómasson: uppástunga um vörumatsmenn, einkum til að sjá um betri verkun á saltfiski, bls. 84 — 85. Inngangsumræða bls. 85 — 91: *fyrri* nefndarálitið, frumvarp til reglugjörðar um vörumat á Íslandi og *fyrri* undirbúningsumræða bls. 201 — 226; *síðara* nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 668 — 679; ályktarumræða bls. 685 — 698; álitsskjal þingsins bls. 827 — 828.

(Nefnd: Þorgrímur Tómasson, sèra *Hannes Stephensen, Thorstensen*; framsögumaður: sèra HANNES STEPHENSEN).

10. Jón Sigurðsson: uppástunga um, að íslenzki textinn á þeim lagaboðum, sem gilda eiga á Íslandi, verði hér eptir staðfestur með undirskript sjálfs konungs og viðkomanda stjórnarráðs, bls. 107 — 111. Inngangsumræða bls. 111 — 113; nefndarálit og undirbúningsumræða bls. 455 — 467; ályktarumræða bls. 485 — 497; álitsskjal þingsins bls. 666 — 668.

(Nefnd: *Jón Sigurðsson, Johnsen, Jónassen*; framsögumaður: JÓN SIGURÐSSON).

IV. Þegnglegar uppástungur,

sem nefndir eru settar um, en eingar bænarskrár ritaðar til konungs.

1. Uppástungur frá Norðurmúla, Suðurmúla, Húnavatns, Suðurþingeyjar, Skaptafells, Eyjafjarðar og Skagafjarðarsýslum um auglýsingu á fjárhag landsins, bls. 23, 36.

(Nefnd: *Jón Sigurðsson, sèra Hannes Stephensen, Johnsen, Jón Guðmundsson, Melsted* *).

---

*) Nefndarálitið var leidd að eins til lykta, en hvorki lesið upp á þingi nè rædt vegna naumleika tímans; en í bréfi til forseta dagsettu 24. ágúst lagði konungsfulltrúi bann á að prenta nokkuð það í þingtíðindunum, sem ekki væri lesið upp eður rædt á þinginu.

IX

2. Uppástúngur úr Norðurþingeyjar og Norðurmúlasýsla um að fjölga póstgaungum bls. 36. Inngangsumræða bls. 36—39.

(Nefnd: *Guttormur Vigfússon, Melsted, Jón Sigurðsson, sèra Hannes Stephensen, Þorvaldur Sívertsen*¹⁾).

3. *Jón Guðmundsson*, flutningsmaður að uppástúngu um aftöku amtmanna-embættanna (og um fjölgun póstgánga og betri niðurskipun á þeim²⁾). Inngangs-umræða bls. 62—67; nefndarálit meira hlutans bls. 468—470, minna hlutans bls. 470—473; undirbúningsumræða bls. 474—485; ályktarumræða bls. 497—498.

(Nefnd: sèra *Hannes Stephensen, Jón Guðmundsson, Jónassen, Thorsteinsson, Guttormur Vigfússon*; fram-sögumaður *Thorsteinsson*).

4. *Jón Guðmundsson*: Uppástúnga um endurskoðun reglu-gjörðarinnar 17. Júlí 1782, að svo miklu leyti sem hún höndlar um að leggja lausafé í tiundarhundruð á lands-vísu. Inngangsumræða bls. 150—151.

(Nefnd: *Jón Guðmundsson, Stephán Jónsson, Melsted, sèra Hannes Stephensen, sèra Haldór Jónsson*³⁾).

V. Þegnlegar uppástúngur,

sem vísað var til annara þingnefnda.

Til nefndarinnar: um *nýja læknaskipun og spítala í Reykjavík*:

1. Uppástúnga úr Suðurmúla, Stranda og Norðurmúlasýslu, um nýja læknaskipun og spítala bls. 19¹—20.
2. 2 Uppástúngur frá Norðurþingeyjarsýslu um læknaskipun og spítala, bls. 23.
3. Uppástúnga frá Skaptafellssýslu um sama efni, bls. 23.

Til nefndarinnar: um *nýtt jarðamat á Íslandi*.

4. Uppástúnga frá 13 Prestum í Þórnesþingi um jarðamat, skattgjald, m. m., bls. 20.

¹⁾ varð ekki leidd til lykta í nefndinni vegna naumleika tímans.

²⁾ Að því leyti sem uppástúnga þessi hné að breytingu og fjölgun póst-gánga, sbr. málefnið Nr. 3 hér næst á undan og inngangsumræðuna bls. 36—39.

³⁾ Var ekki leidd til lykta í nefndinni vegna naumleika tímans.

X

5. Uppástúnga frá Eyjafjarðarsýslu um, að eingin ný skatt-
aukning verði lögð á fasteignir, fyrr en skipuleg jarða-
skuldsetning er á komin, bls. 20.
6. Uppástúnga úr Suðurþingeyjarsýslu, nálægt sama efnis,
bls. 20

Til nefndarinnar: um *endurskoðun tilskipana um
húsaga o. fl.*

7. Uppástúnga frá Norðurmúla og Suðurmúlasýslum um lögun
húsaga-tilskipunarinnar 3. Júní 1746, bls. 24.

Til nefndarinnar: um *ný veiðilög á Íslandi.*

8. Uppástúnga úr Sudurmúlasýslu um friðun æðarfugla, bls.
25.
9. 2 samhljóða uppástúngur úr Barðastrandarsýslu um bann
á selaskotum, bls. 36; sbr. 279—283.

Til nefndarinnar: um *breytingu á skipun alþingis.*

10. Uppástúngur frá Dala, Ísafjarðar og Árnassýslu, og 2 frá
Barðastrandarsýslu um breytingu á alþingistilskipuninni,
bls. 36.

Til nefndarinnar: um *birtingu konunglegra frum-
varpa fyrir fram.*

11. Uppástúnga úr Barðastrandarsýslu um birtingu konung-
legra frumvarpa fyrir fram, bls. 36.

Til nefndarinnar: um *aughlýsingu á fjárhag landsins.*

12. Uppástúngur frá Strandasýslu og Ísafjarðarsýslu um
skýrslur um fjárhag Íslands, bls. 36.

Til nefndarinnar: um *afiöku á uppboðum konungs-
jarða til festugjalds og afgjalds.*

13. Uppástúnga úr Ísafjarðarsýslu um að gjalda hverja vætt
í afgjaldi konungsjarða (þar í sýslu) með 90 skild., bls.
54—55.

VI. Þegnlegar uppástúngur,

sem vísað var frá þinginu, og eigi feingnar þingnefndum til rannsóknar.

1. Uppástúngur úr Skagafjarðar og Strandasýslu, um laun
og kosningar hreppstjóra; bls. 25—27.
2. Uppástúnga frá 13 prestum í Þórnesþingi, um að nefnd
manna yrði sett til að veita prestaköll, bls. 27—29.
3. Uppástúnga frá Dalasýslu, um þann tíma, sem dimissi

XI

- þurfa að hafa verið prestar, til að ganga jafnt að brauðum og kandiðatar, bls. 30 — 36.
4. Uppástúnga frá Skaptafellssýslu, um ókeypis flutning alþingistiðindanna með póstum, bls. 49 — 50.
  5. Uppástúnga frá Suðurmúlasýslu um takmörkun á öreiga giptingum, bls. 50 — 53.
  6. Uppástúnga frá Dalasýslu um bann gegn aðflutningi á feingra drykkja til Íslands, bls. 52 — 53.
  7. Uppástúnga frá Árnessýslu, um nefnd til að veita prestaköll, bls. 53 — 54.
  8. Uppástúnga úr Mýrasýslu, um reglu fyrir ábúð jarða, meðferð þeirra og úttektum, bls. 58 — 59.
  9. Uppástúnga frá 13 prestum í Þórnesþingi, um löggjöf viðvikjandi jarðabótum, bls. 59 — 61.
  10. Uppástúnga úr Barðastrandarsýslu, um byggíngarrétt leiguliða og að réttur sá geingi til afkomenda, bls. 61 — 62.
  11. Uppástúnga úr Barðastrandarsýslu um almennar landamerkjaskrár, bls. 67 — 68.
  12. Uppástúnga úr Austurskaptafellssýslu, um betrun á kjörum presta, bls. 68.
  13. Uppástúnga úr báðum Múlasýslum, um matningu prestakalla, og í hvaða skileyri prests og kirkjutíund eigi að gjalda, bls. 68 — 69.
  14. Uppástúnga úr báðum Múlasýslum, um tilsjón með kirkjum, prestum og prestaköllum, bls. 69 — 71.
  15. *Johnsen:* Uppástúnga um, að seðlar þjóðbankans verði gjörðir gildandi á Íslandi, bls. 143 — 150.
  16. *Jón Sigurðsson:* uppástúnga um frjálsa verzlun, álögu lausa og til reynslu, strax á næsta ári, bls. 156 — 175; sbr. bls. 14 — 16.
  17. Uppástúnga úr Reykjavík, um frumvarp til reglugjörðar fyrir barnaskóla þar, bls. 193 — 197.
-

R E G I S T U R

y fir

helztu efni í tíðindum frá alþingi

1847.

Ábúð jarða, meðferð og úttektir, sjá „jarðir“; sbr. líka „konungsjarðir“.

Ábúðarréttur erfingja eptir feður, bls. 61—62.

Aðflutningur af korni, og nauðsynjavöru, sjá „verzlun“.

Aðstoðarmenn kjörstjóra, laun þeirra, sjá „kjörstjórnarmenn“.

Aðstoðarlæknar, sjá „læknaskipun“.

Afdráttur af launum embættismanna, bls. 354, 369, 554.

Áfeingir drykkir, bann gegn flutningi þeirra til Íslands, bls. 52—53; sbr. „brennivín“.

Afgjald konungsjarða, í Ísafjarðarsýslu: bls. 54—55; 392; yfirhöfuð: sjá „konungsjarðir“.

Áföll jarða, hversu meta skuli, bls. 646, sbr. „jarðamat“.

Alptir, friðun þeirra, sjá „veiðilög“.

Alþing.

— *Breyting á skipun alþingis*. (Kosningarréttur og kjörgeingi; tvöfaldar kosningar, einfaldar kosningar; þinghald í heyranda hljóði; fjölgun þingmanna; að konungsfulltrúi tali íslenzku á þingi; (til vara) að ræður konungsfulltrúa séu ekki þýddar á íslenzku; að alþing sé haldið 3ja hvert ár; að þinghaldstíma sé breytt; fæðis- og ferða-kaup þingmanna), bls. 25, 36; 739—823; 832—835.

— *Þingsköp*.

Gildi kosninga til þings, bls. 6—7.

Skylda allra nefndarmanna að undirskrifa nefndarálit meira hlutans, þó nefndarmenn greini á, bls. 479, 483.

Hve nær vísa eigi málefni aptur til nefndar, til nýrrar meðhöndlunar, bls. 224—226; 262—267; 315.

XIII

- Hvort slá megi á frest, til næsta þings, meðhöndlun mála, sem nefndir eru kosnar í, bls. 482, 483.
- Að hve miklu leyti ræða skuli efni málanna í inngáangs-umræðu, bls. 64—67.
- Að uppástungumaður kalli aptur málefni, sem nefnd hefir undirbúið, bls. 478—479.
- Að hve miklu leyti alþing megi segja álit sitt um enar svo nefndu „administrative“ ráðstafanir yfirvaldanna og stjórnarráðanna, sjá „konungsjardir“.
- Breytingaratkvæði, að hve miklu leyti höfundur megi forsvara „form“ þeirra, að lauki, í ályktarumræðu, bls. 91—92.
- hversu þau skuli áskilja og taka fram („form þeirra og gildi“) bls. 269—270; 305—307; 455.
- Vara-atkvæði nefndar má ei bera upp nýja uppástungu, þá er ekki á sér stað í undirbúnings-umræðu málsins, bls. 309—317,
- Spurningar undir atkvæða-greiðslu þingmanna leggist fyrir fram á lestrar-salinn, og fyrir þingmenn til yfirvegunar, bls. 92, 311.
- lögun þeirra, bls. 311.
- Þýðing þingtiðindanna á dönsku, bls. 18—19; 495. (s: 311).
- tilskipana, sem lagðar eru undir álit þingsins, sendist konungi með álitsskjali í málinu, bls. 364—369; 428—432.
- á ræðum konungsfulltrúa, bls. 22—23, 132—133, 167.
- Leinging þingtimans, bls. 228—231.
- Alþingiskostnaður*, hversu hann skuli endurgjalda (Viðb. A. 46—50), bls. 17—18; 231—267, 269—270; 305—332; 452—454.
- hversu mikill að upphæð 1845 og 1847, Viðb. B.
- Alþingismanna nöfn* bls. 1—2.
- Alþingistiðindi* — prentan þeirra og hversu mörg, bls. 16. 17.
- stöðug nefnd til að annast um prentun þeirra, upplagsstærð og útsölu, bls. 189—191.
- (Nefndin: Sveinbjörnsson, Thorsteinsen, Jón Guðmundsson)
- kostnaður við prentun þeirra 1845 og 1847. Viðb. B.
- ókeypis flutningur þeirra með póstum, bls. 49—50.
- Amtmanna-embættin*, leggist niður, bls. 37—39; 62—67; 468—485; 497—498; 680—681, 684, 791, 793.
- Arfar*, arfalög — sjá „erfðir“.

XIV

- Auðlýsing konungs* til alþingis um árángur af þegnlegum tillögum þess og bænarskrám, á fundinum 1845, bls. 9—13; umræða um hana, bls. bls. 13—15.
- Auðlýsing konunglegra frumvarpa* (sem til alþingis eru send) fyrir fram, sjá „lagafrumvörp“.
- Ávarp alþingis til konungs, bls. 13—15.
- Barnaskóli í Reykjavík, reglugjörð til hans, bls. 193—197.
- Bókasafn* handa alþingi, bls. 48—49; 267—269; 305; 386—387.
- Brennivín, bls. 87, sbr. „áfeingir drykkir“.
- Brauðaveitingar, sjá „prestaköll“.
- Dimissi, tími sá er þeir þurfa að vera prestar, til að ganga að brauðum til jafns við kandiðata, bls. 30—36.
- Ekkja og Ekkill, réttur þeirra til arfs og til að sltja í óskiptu búi, sjá „erfðir“.
- Eiðar jarðamatsmanna, sjá „jarðamat“.
- Embætti amtmanna, sjá „amtanna-embætti“.
- Embættismauna nefndir, sjá „húsaga“.
- Embættismenn þingsins kosnir, bls. 7. 8.
- Endurbót á presta kjörum, bls. 49—50; 150.
- Endurskoðun lagaboða um húsaga o. fl., sjá „húsaga“.
- — Jónsbókarlaga, landbúnaðarlaganna, sjá „landbúnaðarlög“.
- Erfðir*, erfðalög ný, bls. 18, 353—370; 428—432; 553—558.
- Eriðisbréf jarðamatsmanna, sjá „jarðamat“.
- — jarðamats-nefndarinnar 2. Ágúst 1800, bls. 646.
- Ferðakaup alþingismanna, hversu telja skuli, sjá „alþing, breyting á skipun alþ“.
- — að upphæð 1845 og 1847, viðb. B.
- Festuqjald*, sjá „konungsjarðir“.
- Fjárhagur Íslands, bls. 23, 36.
- Fiskur, fiskverkun, sjá „vörumat“.
- Framferisréttur þurfamanna*, (viðb. A. 1—4), bls. 17, 113—135; 151—155; 193.
- Frumvörp. birtist fyrri fram, sjá „lagafrumvörp“.
- Fæðispeningar alþingismanna, sjá „alþing, breyting á skip. alþ“.
- — að upphæð 1845 og 1847, viðb. B.
- — kjörstjórnarmanna, sjá „kjörstjórnarmenn“.
- Giptingar öreiga, sjá „öreiga giptingar“.
- Helgidagahöld, sjá „húsaga“.

- Hjáleigur og Höfuðból*, hversu meta skuli, sjá „jarðamat“.
- Hlynnindí* jarða hversu meta skuli, bls. 646 — 648, 651; sbr. „jarðamat“.
- Húsaga*, húsvitjunar, helgidagahalds og hjónabands-lögin eldri, endurskoðun þeirra, (að hve miklu leyti nefndir embættismanna eigi að undirbúa lagafrumvörp, sem lögð eru fyrir alþing), bls. 20—22, 24, 657 — 666; 679 — 685; 738 — 739.
- Jafnaðarsjóðir amtanna; gjald til þeirra, bls. 475; sbr. „lækna-skipun“.
- Jarðabætur, löggjöf til þeirra, bls. 59 — 61.
- Jarðagjöld, sjá „afgjöld“ sbr. „konungsjarðir“.
- Jarðamat* nýtt (nýr jarðadýrleiki) á Íslandi (Jarðamatsmenn, yfirmatsmenn; hluttekning sýslumanna í jarðamati; jarðamat til peningaverðs; aðferð við jarðamat, jarðamats nefnd, sigldir jarðamatsmenn; kostnaður; hvernig meta skuli höfuðból og hjáleigur, hlynnindí, ítök og áföll, kosti og ókosti jarða, kúgildi, þrætupláta; landaþrætur; borgun til sýslumanna og jarðamatsmanna); (viðb. A. bls. 5 — 15), 17, 20; 500 — 553; 634 — 657; 823 — 826.
- Ítök jarða, hversu meta skuli, bls. 651, 654; sbr. „jarðamat“.
- Kandidatar, að hve miklu leyti þeir ganga eigi fyri dimissis til brauða, sjá „dimissi“.
- Kauptún*, sjá „Sauðárkrókur“.
- Kirkjur*, tilsjón með þeim, prestum og prestaköllum, bls. 69 — 71.
- Kirkjutíund og presta, í hverjum skileyri gjalda skuli, bls. 69.
- Kjörstjórnarmenn*, laun þeirra og ferðakaup (viðb. A. 51—55), bls. 18; 72 — 84; 91 — 107; 143.
- Klaustrajarðir*, sjá „konungsjarðir“.
- Konungsjarðir*, aftaka á uppboðum þeirra til festugjalds, ábúðar og afgangjalds (Festugjald í jarðabótum; gildi tilsk. 5. Maí 1705 og kóngsbr. 28. Maí 1777; peningagjald, leigur og landskuldir; Rentukammerbréf 26. Marts 1842, 6. Maí 1843, 12. Maí 1846; skoðunargjörð yfir konungsjarðir í Skaptafellssýslu 1769; uppboð á Kirkjubæ á Síðu; alþing má segja álit sitt um „administrative“ ráðstafanir; uppsagnarfrestur), bls. 39—48; 54 — 55; 387 — 416; 432 — 452; 498—500; sbr. „afgjald af konungsjörðum“.
- Kosning* forseta og embættismanna alþingis, sjá „embættismenn“.
- — alþingismanna, sjá „alþing, breyting á skipun alp“.
- Kúgildi* jarða, hversu meta skuli, bls. 640 — 641, 651 — 652; sbr. „jarðamat“.

- Kúgildisleigur**, í hverju gjalda skuli, sjá „konúngsjarðir“.
- Lagabod** almenn, borin undir þingið, sjá „erðir“ og „tekju-skattar“.
- — eldri, um húsaga o. fl., sbr. „húsaga“.
  - — um byggingu konúngsjarða, sjá „konúngsjarðir“.
  - — íslenzki texti þeirra, sem gefin eru út til handa Íslandi, sè undirskrifaður af konúngi og stjórnarráðunum; sjá „undirskript“.
  - — um, hversu framtelja skuli lausafè til tíundar, sjá „tíundarlög“.
- Lagafrumvörp**, sem borin verða undir alþing, auglýsist fyrir fram, bls. 23—24, 36; 176—189; 197—201; 226—228.
- Landamerki**, landamerkjaskrár, bls. 67—68, sbr. „jarðamat“.
- Landaprætur**, sbr. „jarðamat“.
- Landbúnaðarlögin** hin nýju, bls. 58, 61, 68, 382, 386, 416, 417, 421, 427, 432—433, 444, 452, 500.
- Landskuldargjald**, sbr. „konúngs-jarðir“, „afgjald“ og „jarðamat“.
- Laun embættismanna**, sbr. „afdráttur“ og „tekjuskattur“.
- hreppstjóra, sjá „hreppstjórar“.
  - kjörstjórnarmanna, sjá „kjörstjórnarmenn“.
  - vörumatsmanna, sjá „vörumat“.
- Lausafjár-framtal til tíundar**, sjá „tíundar lög“.
- Lausakaupmenn**, sbr. „verzlun“ og „vörumat“.
- Læknaskípun á Íslandi**, og læknakensla á spítala í Reykjavík, (Hinir gömlu spítalar; hvort þeim megi raska; að þeir sèu lagðir niður, og eingir holdsveikir á þá teknir, heldur seldir, eður leigðir með fullu afgjaldi; að þeim sè breytt í læknasetur; að þeir sèu svo endurbættir, að allir holdsveikir menn verði á þá settir. Spítali og læknakensla í Reykjavík; kostnaður við það. Aðstoðarlæknar uppræddir á kostnað jafnaðarsjóðanna. Spítalaskjóðirnir; hversu þá megi auka og auðga; reglugjörð fyrir betri heimtingu spítalahlutanna; fátækra meðala peningar o. fl.) bls. 19, 20, 23; 559—634; 698—738; 828—831.
- Mannslán**, aftaka þeirra, bls. 55—58; 370—386; 416—428; 454—455.
- Mat prestakalla**, sjá „prestaköll“.

XVII

Nefnd er hafi á hendi yfirstjórn landsins, sjá „amtmanna-embættin“.

— er annist um prentun og útsölu alþingistíðindanna, o. fl., sjá „alþingistíðindi“.

— til að veita prestaköll, sjá „brauðaveitingar“.

Nefndir embættismanna til að undirbúa lagafrumvörp, er leggja skal fyrir alþing, sjá „húsaga“.

Póstgaungur á Íslandi, fjölgun þeirra og betri skipun, bls. 36—39; 62—67; sbr. „alþingistíðindi“.

Prófatar ósigldir, hvað leingi skuli í embætti vera, til að ganga að brauðum til jafns við kandidata, sjá „dimissi“.

— betrun á kjörum þeirra, bls. 68, 150.

— tilsjón með þeim prestaköllum og kirkjum, sjá „kirkjur“.

Prestaköll, mat þeirra, bls. 68.

— — nefnd til að veita þau, sjá „brauðaveitingar“.

Prófastar, tilsjón þeirra með prestum, kirkjum og mensaljörðum, sjá „kirkjur“.

Reikningar um fjárhag Íslands, sjá „fjárhagur“.

Reykjavík, reglugjörð til barnaskóla þar, sjá „barnaskóli“. Spítali þar, sóttvörn og læknakensla, sjá „læknaskipun“.

Vörubýrgðir þar, sbr. „verzlun“.

Saltfiskur, verkun hans, sbr. „vörumat“.

Sauðárkrókur í Skagafjarðarsýslu, uppsigling hans, bls. 22, 135—142; 175—176; 191—192.

Seðlar Þjóðbankans, nái gildi á Íslandi, bls. 143—150.

Selafriðun, og hann við skotum á þá, sjá „veiðilög“.

Skattgjaldslög ný, (Viðb. A. 6) bls. 26, 68, 164, 167, 175; sbr. „alþingiskostnaður“ og „jarðamat“.

Snæfellsnessýsla, hvorki þingmaður né varaþingmaður þaðan á alþingi 1847, bls. 2, 6, 467—468.

Skálholts stólsjarðir, kvaðir á þeim, sjá „mannslán“.

Skólinn á Íslandi, bls. 12—13.

Spítalahögun, sjá „læknaskipun“.

Sveitastjórn og sýslustjórn á Íslandi, bls. 25—27, 62—65, 472—473.

XVIII

- Sýslumenn*, ætlunarverk þeirra og kaup við hið nýja jarðamat, sjá „jarðamat“.
- Tekjuskattur*, af launum embættismanna *), bls. 354, 363, 369 — 370; 428, 430, 432, 454, 457.
- Tiundarlög*, endurskoðun þeirra, bls. 150 — 151.
- Tollar*, sjá „verzlun“.
- Undirskript konungs og stjórnarráðanna* undir íslenzka textann þeirra lagaboða, sem gilda eiga á Íslandi, bls. 107 — 113; 455 — 467; 485 — 497; 666 — 668.
- Uppsagnarfrestur* ábúenda á konungsjörðum, sjá „konungsjarðir“.
- Veidilög ný* (Rettur jarðeiganda eins og ábúanda til dýraveiða á sinni lóð. Einginn má elta særða skepnu inn á annars lóð. Veiði bjarna, hreina og refa. Jónsbókarlög um dýraveiðar; þær álitnar til þessa saklaus notaréttur, öllum bagalaus. Friðun æðarfugla, hreiðurálpta og sela. Lýsing á látrasel, vöðusel og farsel. Nótlög og netlög. Skutulveiði. Hrognkelsaveiði. Fallbyssuskot herskipa). (Viðb. A. bls. 16 — 45) bls. 17, 25, 36; 270 — 305; 332 — 353; 836 — 842.
- Verðlagskrár*, bls. 475, 498.
- Verzlun Íslands*, bls. 12 — 16; 156 — 175.
- Verzlunarfélög*, sjá „vörumat“.
- Vestmanneyjar*, einginn kjörinn þaðan þingmaður, bls. 2, 710 — 711, sbr. „Alþing, breyting á skipun alþ“. Spítalahlutur þar, 578, 580, 710 — 711.
- Vörumat á Íslandi*, (Vöruverkun allri ábótavant, einkum á fiski og í kring um Faxalóa. Verzlunarfélög til sveita. Lögboðið vörumat eður þvingað; frjálst vörumat. Vörumats-menn, laun þeirra: af enni mötnu vöru; af opinberum sjóði; hvort laun þessi skuli endurgjalda), bls. 84 — 91; 201 — 226; 668 — 679; 685 — 698; 827 — 828.
- Yfirstjórnar-nefnd* (3 manna) á Íslandi í stað amtmanna, sjá „amtmanna-embættin“.
- Þakkar-ávarp*, sjá „ávarp“.
- Þinglausnarræða konungsfulltrúa*, bls. 842 — 843.

---

*) Eftir bréfi Rentukammersins 12. Júní 1847, er tekjuskattur þessi nú aftekinn á Íslandi, svo: að hann skuli síðast goldinn 1845,

XIX

Þinglausnarræða forseta, bls. 843 — 846.

Þingsetningarræða konungsfulltrúa, bls. 2 — 6.

Þjóðbankinn, seðlar hans, sjá „seðlar“.

Þjóðjarðir, sjá „konungsjarðir“.

Þýðing, sjá „alþing“.

Æðarfugls friðun, sjá „veiðilög“.

Óreiga-giptingar, bls. 50 — 52.

Helztu prentvillur.

— 40 —

1. Í Tiðindunum: Bls. 2. línu 7. að ofan, les: sýslu (varaþingmaður). Bls. 17. l. 14. að neðan, efnð les Nefnd, Bls. 18. l. 12. a. o. les Johnsen með 18 atkvæðum hvor, assessor Jónassen með 16. Bls. 24. l. 5. a. n. les: Sigurðsson, Jón Guðmundsson og, o. s. frv. Bls. 40. l. 20. a. o. upphod les uppboð. Bls. 40. l. 12. a. n. nefnd les aðferð. Bls. 40. l. 16. a. n., bænarskránni les bænarskrána. Bls. 43. l. 2. a. o. þingmaðar les þingmaður. Bls. 47. l. 17. a. o. bann les hann. Bls. 48. l. 8. a. n. stjórnarráðstíðindin les stjórnarráðatíðindin. Bls. 50. l. 8. a. n. Suðurmúlasýslum les Suðurmúlasýslu. Bls. 69. l. 16. a. n. einarsson les Einarsson. Bls. 77. l. 14. a. n. skilningi les skilning. Bls. 134. l. 1. a. n. veriðskoð að les verið skoðað. Bls. 139. l. 8. a. o. fram les að mæla fram. Bls. 143. l. 29. a. o. 73 les 75. Bls. 164. l. 3. a. o. styrkja les styrkir. Bls. 167. l. 14. a. o. sest les sèst. Bls. 190. l. 14. a. n. yrir les fyrir. Bls. 195. l. 12. a. o. hænarskránni les bænarskránni. Bls. 256. l. 15. a. n. les: svoleiðis, að meir en helmíngur alþingiskostnaðarins verðt ekki lagður á fasteignina, og það af þeim ástæðum, sem eg hefi, o. s. frv. Bls. 281. l. 18. a. n. hlunnindamean les hlunnindamenn. Bls. 321. l. 11. a. n. rófastur les. Prófastur. Bls. 321. l. 7. a. n. $\frac{3}{4}$ les $\frac{1}{4}$. Bls. 341. l. 7. a. o. bugsa les hugsa. Bls. 342. l. 18. a. o. hvílik les hvílik. Bls. 353. l. 11. a. o. nn les enn. Bls. 401. l. 20. a. n. æstæða les ástæða. Bls. 401. l. 10. a. n., á er les þá er. Bls. 413. l. 12. a. n. ammeráð í þunum exemplörum, les Kammerráð. Bls. 444. l. 4. a. n. hænda- les hændi. Bls. 453. l. 7. a. o. þjóðstefnu les þjóðstíptun. Bls. 533. l. 1. a. n. lapp les álitð. Bls. 592. l. 13. a. o. bolðsveiki les holdsveiki. Bls. 611. l. 1. a. n. lalt les allt. Bls. 645. l. 4. a. o. höfum les höfum. Bls. 718. l. 3. a. o. bann les hann. Bls. 725. l. 6. a. o. ella les alla. Bls. 788. l. 1. a. n. eiði les leiði. Bls. 797. l. 16. a. n. al rei les aldrei. Bls. 823. l. 19. a. n. les allramildilegast. Bls. 825. l. 13-14. a. n. les alþing. Bls. 828. í neðanmálsgr. l. 3. a. n. heflr les hefir. Bls. 835. l. 4. a. n. 14 gegn 7. les 14 gegn 8. Bls. 841. l. 6. a. n. sektas les sektast.

2. Í Viðbætir A. Bls. 29. l. 5. a. n. hæa les hæfa. Bls. 40. l. 16. a. n. hænarskrá, les. bænarskrá.

3. Í Viðbætir B. Er þessa árs ferðakostnaður alþingismannsins úr Eyjafjarðarsýslu, Stepháns Jónssonar ofprentaður um 3 rbd., þ. e. 34 rbd. fyrir 31 rbd.; er því allur alþingiskostnaðurinn 1847; að eins 6720 rbd. 35. sk.